

Veiledningsprogram for asylsøkere med avslag

Behov for realitetsorienterende samtaler

Det er et stort behov for informasjon og veiledning blant asylsøkere med avslag om egen asylsak. Mange asylsøkere forstår ikke hvilke vurderinger som er gjort i saken eller hvorfor de har fått avslag. Manglende forståelse for egen asylsak medfører at personer blir værende i Norge uten lovlig opphold i årevis.

Riktig forståelse for egen sak og situasjonen etter endelig avslag er nødvendig for å ta et informert valg for fremtiden, og er viktig for at asylsøkere skal velge assistert retur til hjemlandet. Realitetsorienterende samtaler er ofte en forutsetning for at andre returmotiverende tiltak skal ha effekt og kunne bidra til assistert retur.

Manglende forståelse for asylsak og asylpraksis fører til et høyere antall omgjøringsbegjæringer og press på utlendingsforvaltningen.

Veiledning har effekt

Realitetsorienterende samtaler gir effekt. I 2016 og våren 2017, informerte 20 % av asylsøkere vi avsluttet veiledningsprosessen med at de ønsket å søke assistert retur med IOM.

Uavhengig aktør

NOAS erfarer at asylsøkere, særlig utenfor mottak, er redd for å oppsøke norske myndigheter. I tillegg til informasjon fra myndighetene, er det nødvendig at asylsøkere har tilgang til veiledningstiltak fra uavhengige aktører som de har tillit til.

Fast veiledningsprogram bør innføres

Hittils korte oppdragsperioder med returmidler fra UDI og en uforutsigbar ordning for organisasjoners arbeid med assistert retur, gjør det vanskelig å opprettholde kontakt med aktuelle diasporamiljøer og reduserer effekten av det oppsøkende arbeidet. Det kreves lengre oppdragsperioder for etablering av tillit i målgruppa og full utnyttelse av potensialet av informasjon og veiledning. Det er en utfordring for mange asylsøkere å erkjenne egen situasjon i Norge og se muligheter for retur til hjemlandet. Dette er en prosess som krever tillit og mulighet for kontakt med veiledere over lengre tid. Korte oppdragsperioder og uforutsigbare ordninger fører videre til tap av fagkompetanse og veiledererfaring i de ulike organisasjoner.

Organisasjoners arbeid med assistert retur bør innføres som en fast ordning, slik at returarbeidet kan planlegges i et lengre perspektiv. Det kan organiseres som en langsiktig anbudsordning, tilsvarende det nåværende Informasjonsprogrammet i ankomstfasen (som drives av NOAS på oppdrag fra UDI). På denne måten kan vi sikre at opparbeidet kompetanse, erfaring og samarbeid videreføres og utvikles, og ikke svekkes fra år til år, på grunn av korte og usammenhengende oppdragsperioder. Oppsøkende veiledningsarbeid gjennomført sammenhengende over lengre tid vil gi UDI og Justis- og beredskapsdepartementet et bedre informasjonsgrunnlag om målgruppen for returtiltak og et bedre vurderingsgrunnlag for ulike tiltak.

Kontakt i NOAS: Mona Reigstad Dabour, politisk rådgiver: mrd@noas.org / 480 22 166